

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การใช้สถานฝึกงานอาชีพนอกสถานศึกษา สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม ในเขตการศึกษา 8

ชื่อผู้เขียน นายประทีป พรหมทอง

ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสิทธิ์	มัลลาลักษณ์	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัชณี	ตฤณณารมย์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. เสริมศรี	ไชยศรี	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการใช้สถานฝึกงานอาชีพนอกสถานศึกษา สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม ในเขตการศึกษา 8 เพื่อศึกษาถึงสภาพการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคในการใช้สถานฝึกงานอาชีพ ผลการฝึกงานของนักศึกษา ตลอดจนเงื่อนไขของสถานฝึกงานอาชีพที่รับนักศึกษาเข้าฝึกงาน โดยศึกษาจากอาจารย์ของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 8 ซึ่งได้แก่ผู้ประสานงานในการดำเนินงานการใช้สถานฝึกงานอาชีพนอกสถานศึกษา จำนวน 7 คน และผู้ควบคุมการฝึกงานของนักศึกษา จำนวน 95 คน กับเจ้าของสถานฝึกงานอาชีพที่รับนักศึกษาเข้าฝึกงานจำนวน 57 คน การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามกับผู้ประสานงานในการดำเนินงานการใช้สถานฝึกงานอาชีพนอกสถานศึกษาและผู้ควบคุมการฝึกงานของนักศึกษา ใช้แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบฟอร์มสัมภาษณ์เจ้าของสถานฝึกงานอาชีพ จากการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์โดยวิธีหาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย สรุปได้ดังนี้คือ

มีการส่งนักศึกษาทุกสาขาวิชาชีพไปฝึกงานในสถานฝึกงานอาชีพประเภทสถานประกอบการ เพียงอย่างเดียว เป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์

มีการวางแผนดำเนินงานการใช้สถานฝึกงานอาชีพโดยอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพที่จะส่งนักศึกษาออกฝึกงานเป็นผู้วางแผนมากที่สุด หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกสถานฝึกงานอาชีพมากที่สุดได้แก่ ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สถานศึกษาตั้งอยู่และนักศึกษาสามารถไปฝึกงานได้ กับเป็นสถานฝึกงานอาชีพที่ให้ความรู้ทางวิชาการตรงกับสาขาวิชาช่างของนักศึกษา จากนั้นจึงตัดสินใจเลือกสถานฝึกงานอาชีพประเภทสถานประกอบการ โดยยึดหลักเกณฑ์ที่ว่านักศึกษาจะได้รับประสบการณ์ที่ดีในการฝึกงาน กับมีงานตรงกับสาขาวิชาชีพของนักศึกษามากที่สุด

วิธีการดำเนินงานที่สถานศึกษาใช้มากกว่าอย่างอื่น คือ หัวหน้าแผนกวิชาช่างเป็นผู้ทำหน้าที่ติดต่อขอความร่วมมือกับสถานฝึกงานอาชีพด้วยตนเอง การจัดแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มแล้วทยอยกันออกไปฝึกงาน ในสถานฝึกงานอาชีพแห่งเดียวกันจนครบทุกกลุ่มภายในปีการศึกษา กับแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มแล้วแยกกันออกไปฝึกงานในสถานฝึกงานอาชีพหลายแห่ง การแจ้งให้ผู้ปกครองนักศึกษาทราบและปฐมนิเทศก่อนไปฝึกงาน การที่ผู้ควบคุมไปติดตามผลการฝึกงานสัปดาห์ละ 1 ครั้ง การประเมินผลการฝึกงาน โดยอาจารย์ผู้ควบคุมการฝึกงานของนักศึกษาร่วมกับทางสถานฝึกงานอาชีพที่รับนักศึกษาเข้าฝึกงาน หลังจากเสร็จสิ้นการฝึกงานแล้วได้มีการสัมมนานักศึกษาเพื่อสรุปและเสนอผลของการฝึกงาน และมีการเชิญเจ้าของสถานฝึกงานอาชีพหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมาเป็นวิทยากร กรรมการหรือร่วมกิจกรรมกับทางสถานศึกษาในบางโอกาส

ผลที่เกิดขึ้นจากการฝึกงานของนักศึกษาตามความเห็นของผู้ควบคุมการฝึกงาน คือ เห็นคุณค่าของการทำงาน มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ ได้รับความรู้และทักษะในวิชาชีพเพิ่มขึ้น มองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้รับความรู้ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานอาชีพ เกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเจ้าของสถานฝึกงานอาชีพ เกิดความคิดสร้างสรรค์ และได้พัฒนาปรับปรุงบุคลิกภาพตนเอง ส่วนผลที่เกิดขึ้นทางด้านสถานศึกษาคือ เป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สถานศึกษาต่อชุมชน ได้ร่วมมือกันทางด้านการศึกษาระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และช่วยให้ผู้ปกครองเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาชีพของนักศึกษา

ปัญหาที่พบในการใช้สถานฝึกงานอาชีพนอกสถานศึกษาทางด้านสถานศึกษาได้แก่การไม่ค่อยมีเวลาว่างเพื่อไปติดตามผลของผู้ควบคุมการฝึกงานของนักศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่ปฏิบัติงานมากกว่า 1 งานและมีจำนวนคาบเวลาปฏิบัติงานอยู่ระหว่าง 31-40 คาบ/สัปดาห์ ด้านสถานฝึกงานอาชีพมีปัญหาเกี่ยวกับการรับนักศึกษาได้จำนวนจำกัด การไม่มีเวลาในการแนะนำถ่ายทอดการทำงานให้แก่นักศึกษา การประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการฝึกงาน ส่วนทางด้านนักศึกษานั้นมีปัญหาในเรื่องการปรับตนเองให้เข้ากับผู้ร่วมงานในสถานฝึกงานอาชีพ การปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสถานฝึกงานอาชีพ ความตั้งใจรับผิดชอบ ชยันและอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงาน การมีความรู้และทักษะในการใช้ การบำรุงรักษาเครื่องจักร เครื่องมือ และอุปกรณ์ของสถานฝึกงานอาชีพ

เงื่อนไขที่สถานฝึกงานอาชีพต้องการมากที่สุด คือ ให้อาจารย์ผู้ควบคุมไปติดตามผลการฝึกงานของนักศึกษาน้อย ๆ และต้องการให้ส่งนักศึกษาไปฝึกงานอีก

Thesis Title The Use of Off-School Vocational Training Workplaces in Educational Region 8 for Training Industrial Trade Students at the Vocational Certificate Level

Author Mr. Prateep Promthong

M.Ed. Curriculum and Instruction

Examining Committee :

Assist. Prof. Prasit	Malumpong	Chairman
Assist. Prof. Ratchanee	Trisanarom	Member
Assoc. Prof. Dr. Sirmsree	Chalsorn	Member

ABSTRACT

This research concerned the use of off-school vocational training workplaces for industrial trade students at the vocational certificate level in educational region 8. It dealt specifically with procedures and problems in the use of the workplaces, the results of student training, together with the requirements set by the workplaces. The subjects were 7 coordinators and 95 training supervisors from technical colleges and 57 training workplace owners. Questionnaires were given to the coordinators and supervisors. The training workplace owners were interviewed by the researcher. Data were then analysed by using percentages and arithmetic means. The results were as follows :

The students of all vocational fields were sent to be trained only in the privately-owned enterprises for the period of 10 weeks.

Planning for the use of these training workplaces were mostly done by vocational education instructors of the student trainees. The criteria for choosing the workplaces were mostly based on whether they were in the provinces where the technical colleges located, the students could go for training, and whether the workplaces offered training in the fields needed by the students. The final decision was made on two criteria: students' prospective training experiences and the offering of training fields needed.

The procedures used in organizing for training were : the heads of each industrial trade department contacted the workplaces owners; then, the students were grouped and sent to the same workplaces one group after another in one academic year. Before the training, the students' parents were informed and an orientation was given to the students. The supervisors followed up the training once a week and students' training was assessed both by the supervisors and the workplace owners. After the training, there were seminars for discussing and summarizing the results of the training. In these seminars, the workplace owners and other resource personnel were invited to join the seminar activities in some occasions.

The results of the student training as conceptualized by the supervisors were : students' awareness of value in working, having good attitudes toward vocational professions, gaining more knowledge and experience in vocational professions, seeing alternatives for future careers, co-operating with other people, understanding the process of running a career, having good human relations with the workplace owners,

enhancing creativity and improving of one's personality. The results relating to educational institutes were : institutions' extension to communities, the educational co-operation between the institutes and the communities as well as better attitudes of the students' parents toward studying in vocational fields.

The problems in using the vocational training workplaces were : the supervisors had not sufficient time to supervise their student trainees. This dued to their having 31-40 periods of working time a week and having more than one task. The problems of the training workplaces were their inability to have many student trainees in their workplaces, lacking time to teach these students, and lacking knowledge for assessment of the students' according to the training objectives. As for the students' problems, it was found that many students had problems in adjusting themselves to their colleagues in the workplaces; following workplace regulations; responsibility, diligence and sacrifice to work; knowledge and skills in handling and maintaining tools and machineries in the workplaces.

The requirement the training workplaces called for most was more frequent follow-ups by supervisors. However, they were willing to have student trainees in their workplaces again.